



TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı :16493.....

Tarih :13.02.2026.....

10/3772

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de derinleşen çocuk yoksulluğunun nedenlerinin, sonuçlarının ve mevcut kamu politikalarının etkililiğinin araştırılarak; hak temelli, kalıcı ve bütüncül sosyal politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim. 13.02.2026

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

GEREKÇE

2025 yılı verileri, çocuk yoksulluğunun geçici değil yapısal bir sorun haline geldiğini göstermektedir. Ailesinin yanında en temel ihtiyaçları karşılanamayan ve ailesinin yanından alınma riski bulunan çocuk sayısının 182.997 olarak gerçekleşmesi; Sosyal ve Ekonomik Destek kapsamındaki çocuk sayısının önümüzdeki yıllarda artacağına öngörülmesi, mevcut sosyal yardım modelinin yoksulluğu azaltmaktan ziyade yönetmeye odaklandığını düşündürmektedir. Elektrik faturasını ödeyemeyen hane sayısının 2,5 milyona, GSS prim borcu sosyal yardımla ödenen kişi sayısının 8 milyonu aşması; yoksulluğun yalnızca gelir eksikliği değil, temel kamusal hizmetlere erişim sorunu olduğunu da ortaya koymaktadır.

Çocuk yoksulluğu; yetersiz ve sağlıksız beslenme, eğitime eşitsiz başlangıç, ruhsal ve bilişsel gelişimde gerilik, erken yaşta çalışma riski, şiddet ve bağımlılık döngüsüne açıklık gibi çok boyutlu sonuçlar doğurmaktadır; nesiller arası yoksulluğun aktarımını hızlandırmaktadır. Bu nedenle mesele yalnızca sosyal yardım artışıyla çözülebilecek bir konu değil; gelir dağılımı, eğitim, sağlık ve sosyal hizmet politikalarının bütüncül biçimde yeniden ele alınmasını gerektiren stratejik bir sorundur.

Bu kapsamda öncelikle, devlet okullarında tüm çocuklara en az bir öğün ücretsiz ve dengeli yemek sağlanmasının gerekliliği ve uygulanabilirliği bilimsel veriler ışığında değerlendirilmelidir. Yetersiz beslenmenin akademik başarı, dikkat süresi, psikososyal gelişim ve şiddet eğilimi üzerindeki etkileri dikkate alındığında; okul temelli beslenme programlarının sosyal politika değil temel bir çocuk hakkı olduğu açıktır. Bu programların yerel üretici kooperatifleriyle iş birliği içinde yürütülmesi hem çocukların sağlıklı beslenmesini sağlayacak hem de yerel ekonomiyi destekleyecektir.

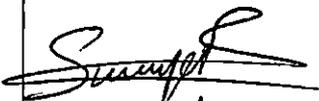
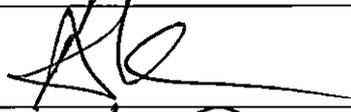
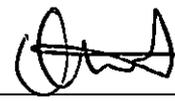
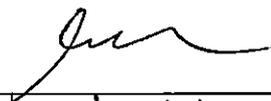
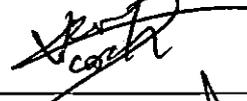
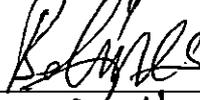
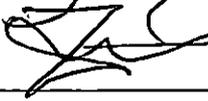
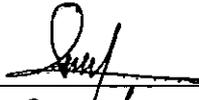
Bununla birlikte mevcut Sosyal ve Ekonomik Destek sisteminin başvuruya dayalı ve geçici yapısı yerine, her çocuğun insan onuruna yaraşır yaşam hakkını esas alan, öngörülebilir ve hak temelli bir "çocuk temel geliri" modelinin uygulanabilirliği araştırılmalıdır. Çocuk sayısına göre kademeli aile destek sistemi oluşturulması, yardımların bürokratik süreçlere bağlı olmaksızın otomatik hak temeline dayandırılması ve sosyal desteklerin uzun vadeli planlanması, yoksulluğun nesiller arası aktarımını kırmada önemli bir adım olacaktır.

Çocuk yoksulluğunun bölgesel dağılımının il ve ilçe bazlı olarak ortaya konulması, eğitim, sağlık, beslenme ve barınma göstergeleriyle entegre bir veri tabanı oluşturulması ve riskli bölgeler için özel bütçeli programların geliştirilmesi de elzemdir. Bu kapsamda merkezi idare ile yerel yönetimler arasında eşgüdümlü müdahale planlarının hazırlanması gerekmektedir.

Ayrıca sosyal yardım sisteminin yoksulluğu kalıcı biçimde azaltacak şekilde yeniden yapılandırılması; kadın istihdamını artıracak çocuk bakım desteklerinin yaygınlaştırılması; sosyal yardım ile istihdam politikalarının entegrasyonunun sağlanması; çocuklu haneler açısından Genel Sağlık Sigortası prim borçlarının yeniden düzenlenmesi ve koruyucu sağlık hizmetlerine erişimin güçlendirilmesi hususlarının bütüncül biçimde ele alınması gerekmektedir.

Eğitim alanında ise okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması, dezavantajlı bölgelerde rehberlik ve psikososyal destek hizmetlerinin güçlendirilmesi ve okul terkini önleyici erken uyarı sistemlerinin oluşturulması, çocuk yoksulluğunun uzun vadeli etkilerini azaltmada kritik önemdedir.

Yoksullukla mücadeleye ayrılan yüz milyarlarca liralık bütçeye rağmen çocuk sayısında azalma değil artış öngörülmesi; politika tasarımının ve uygulama mekanizmalarının yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Çocuk yoksulluğu yalnızca bugünün değil, ülkenin geleceğinin meselesidir. Bu nedenle çocuk yoksulluğunun nedenlerinin ve sonuçlarının çok boyutlu biçimde incelenerek, hak temelli, sürdürülebilir ve kalıcı çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	